

Izhaja vsako prvo
in tretjo soboto v
meseču. Stane na
leto 6 K, na pol
leta 3 K. Posamezni listi po
30 vin.

JEŽ

Naročnina naj se
pošilja upravni-
štvu. Rokopisi pa
uredništvu „JEŽA“
v Ljubljani. Inse-
rati se računajo
po dogovoru.

List 5. - V Ljubljani, dne 6. februarja 1909. - Leto VII.

Šlapa.

„Ljuba ženka, kdaj se pa misliš vrniti s počitnic?“

„Kadar se mi bo zljubilo!“

„Dobro; prosim te pa, da ja ne kasneje!“

U UH' SE PIŠ!

HUMORESKA.

SPISAL IVAN SAJOVIC-VELESOVSKI.

Redno vsak večer smo v gostilni pri Jugu tarokirali. Bili smo Gašper, Miha, Anton in moja malenkost. Slednji, namreč Anton, bil je Dunajčan in seveda trd Nemec. (Ker sem že ravno pri besedinem izrazu za prve in najkrutejše zatiralce Slovencev, bi pripomnil, da se mi zdi pametno, da bi iz zaničevanja do „Edelvolka“ pisali to besedo z malo začetnico. Levec naj govori!) Prišel je v naše mesto na počitnice. Zval se je nekako na »Trambichl« (sanjske bukvice) in ga ima neka gospodična iz pripravnice še v prav dobrem spominu. Bil je toraj redno vsak večer tarok in redno nam je kibicirala gostilničarjeva hči Tinca. Bila je krasna 18letna punčka, hočem reči gospodična. Imela je in ima še to slabost, da ako le more govori nemško, ker se ji to zdi „nobel“, kar pa ni čudno, ker je bila vzgojena v nemških šolah. No in ta „trambichl“ in Tinca sta našla drug nad drugim „dopadajenje“. Kakor rečeno je bil ta „trambichl“ trd nemec in po 20. septembru, dnem nesrečnega spomina, je tudi on naenkrat hotel biti Slovenec. To je bilo pa težko, ker ni znal niti besedice slovensko. In da bi mogel biti Slovenec, je naprosil mene naj ga učim slovenščine. Učila sva se pa vedno le v gostilni. Najprvo sem ga naučil, da je znal reči „četrť vina“. Imel sem veliko truda, da sem ga odvadil reči „četrťk vina“.

Bil je jako priden učenec in hotel je v par dneh znati slovensko. Bil je celo tako priden, da mi je postal nadležen.

Zopet smo tarokirali pri Jugu in Tinca je kibicirala. Par dni poprej se je praznovala med obema zaročencema zaroka. Ker

je Tinca med igro nekaj govorila se obrne „trambichl“ k meni in me vpraša, kako se glasi § 11 (Kibic, molči!).

„V uh' se piš'!“ mu odvrnem jezen, ker sem pri igri zgubljal in ker mi je postal že nadležen. Čez par minut zopet Tinca nekaj spregovori, „trambichl“ pa: „Hospotična Tinca! V uh' se piš'!“

Tinca je bila vsled tega seveda razžaljena, vstala je in odšla. Drugi dan pa je dobil „trambichl“ slovensko pismo, katero je prinesel meni prebrati. Pismo se je glasilo:

Velecenjeni gospod!

Ker ne trpim, da bi se kdo obnašal napram meni tako, kakor ste se Vi včeraj kot moj zaročenec, Vam odpovedujem svojo roko in želim, da mi ne pridete več pred oči.

Tinca.

Čez par dni je „trambichl“ odšel iz našega mesta, Tinca je pa ostala samica.

ZVONIMIR MASLÉ:

STRELA.

NEKOMU . . . !

Že zgodaj sem v ljudeh spoznaval dušo,
težečo razno vreme, dež in sušo
med njimi tudi bil je nek poet,
za samoljubje, čast in hvalo vnet:
Zato, ve zvezde, blizu solnca ne hodite,
ker vse v njegovem lesku zatemnite!

GAZELE.

IV.

Ko trknila sva, ljubica, s kozarcem,
pogled zvit sva vzbudila v kotu starcem,
kar izpod čela in po strani zrli
so, kot bi igri hipoma zamrli
Če starce tako zmoti tuja sreča,
kako naj še-le naju, ljubca rdeča:
igrajo naj na listke veli listi,
a midva na ljubezen v zori čisti!

V.

Ta mi in ona ljubezen obeta,
kdo bi vas ljubil vse, zala dekleta!
Možno to Turku je, če ni ubog,
vsem je v haremu edini on bog.
Mi drugoverci po naši postavi
deklici eni ostanemo pravi,
drugim prijatelji dobri vselej
tudi potem do gotovih smo mej.
Ženske, na jezo vas nočem še gnati:
Alah je moral vas dobro poznati
takrat, ko vero je Turkom bil zbiral,
da se na ženske tako je oziral

VI.

Kako bi se pa sklanjali
drevesi drugo h drugemu,
ko sta obe zasanjali
se v tem tihotnem zimskem snu?
Le gole veje v zrak štrle,
kar je odpadel zadnji list,
in, kar prenehal vleči je
narave silne pisan kist.

Naj veter s silo se upre,
da združil bi drevesi kdaj,
ob golih vejah moč mu mre,
dokler pomladi ni nazaj!
Da se ne klanjam tebi jaz,
ti berem, dekle, iz oči:
kako naj tebe ljubim jaz,
ko v srcu mi pomladi ni!

Frestopno leto.

Uradnik: „Saj nisem neumen, da bi letos en dan več delal, kakor druga leta. Za ta dan se bom javil bolnega.“

V letovišču.

Gospod (prišedši v deževnem vremenu v letovišče krčmarju): „Za božjo voljo! Kadar pridem v vaš kraj, vselej dežuje. Ali pri vas vedno dežuje?“

Krčmar: „Kaj še! Samo po leti dežuje pri nas, po zimi — sneži!“

Primera.

Hči: „Ne, tega pisarja pa res ne maram za moža!“

Oče: „Kdo te bo vprašal? Ali je Evo kdo vprašal, če hoče vzeti Adama?“

Dekla z dežele.

Gospa: „Za božjo voljo; kaj si vendar naredila s parke-
tom?!“

Dekla: S peskom sem ga posula, ker mi je preveč polzelo.“

Zapravljivec.

Dijak (svojemu tovarišu): „Kaj tovariš Vodopivec ne bo šel nocoj z nami kroat?“

Drugi dijak: „Ne; ta zapravljivec ves svoj denar samo za knjige potroši!“

DR. ŽANE Z IBLANE.

Kamr se člouk ubrne, pou-sod hinaustu, laž in druge take lepe čednast; tku de edn res več na ve, na kerga b še kej držu. In kdu je temu ta nar več uržah? Nubedn druh kōkr sama pulitka je ldi take nardila, de nisa za nekamr. Učas je možbeseda še neki velala: kokr je edn reku, tku se je pa zgudl; dondons je pa marsker še punosn na tu, če kerga nafarba.

Farbarije je pa že tulk na svet, de ni več lepu. Če če edn mal naprej pridet, mu ni treba družga, kokr ene par ledi nafarbat, kua u use zajne sturu, pol ke u pršou na vrh, al kokr prauma pu dumače: h

kurit; pa letaja zajn naukul, kokr de b ubnurel in farbaja ldi, kašn čist pu boži vol ustvarjen mužakar de je, kulk u na svet zajne dobrga sturu in tku naprej, de b člouk nazadne res hmal mislu, de u zdej pa zdej use reušne konc. Kokr pa pride tist res du kurita, se pa nardi kamot in žlampa iz kurita, de se mu ukulinukul cedi ud ust, pr usm tem se pa smeja tistm, ke sa mu pumagal du kurita.

Tu se punaula dannadan in člouk res na ve, al b še kermo verjeu, al usm skp fige pukazu in se u nubena reč več na utek-nou, ke ga zmeri pretantaja, nej že nardi kokr če.

Jest, pu pravic rečen, nubenmo drugmo več nč na verja-mem, kokr sam raubarjem. Raubar te prime za urat, t nastau nož in t reče: „gnar al pa žeulejne“, in tu je edin mož, ke t pu pravic kar u ksiht puve, kua de b rad; usm drugm je pa glih tku sam za gnar, sam de t na puveja u ksiht, kua de b rad, ampak te farbaja, de s vs plou, ke jm pa enkat pumagaš du tistga, kar b rad mel, te pa še na pugledaja več.

Tu je naša pulitka, pa če se kermo zavle, tega fržmaga al pa ne, je men čist use glih. Edn more pu pravic guvort, drgač uma nazadne res tku zbeleštran, de na uma vedl a sma mandci al babce, in ta zadn cajt je, de se mal zbrihtama.

Jest nč na rečm, če edn, kedr je že glih pr kurite, mal bl pužlampa, sam de pr tem pesti, de tud druh soje riučke mal u kurit utakneja; de b pa edn sam žlampou, druge pa lačne ud kurita udrivu, tu je pa lumparija in čez tu morma narđet enkat en debu štrh, pol u pa use dobr.

Kermo gre am ta moj premešlvajne, u že vedu, kua mislem in ta nar bl pametn u še naredu, de se u začeu pu tem rihtat, če ne ga um enkat res kar pu riučke upilu.

Ponatis iz »Slovenca«

(po 20. septembru).

Poročil se je danes v frančiškanski cerkvi gošp. Karol Döring, tovarnar v Düsseldorfu, z gdčno. Elizabeto König, hčerko višjega gozdnega komisarja pri deželni vladi in sestrico — — — poročnika Königa.

Ravno prav.

Zdravnik: „Želodec imate zelo pokvarjen! Vživati bodele morali samo gotova jedila!“

Bolnik: „Ravno prav! Moja žena zna itak samo gotova jedila kuhati.“

Meja.

Krčmar (natakarju: „Tvoj nos postaja čim dalje bolj rdeč; ko se bo začel spreminjati v višnjevo, te bom pa iz službe zapodil.“

Pravi biser.

Gospodinja: „Moja dekla, ki sem jo pred par dnevi dobila, je pravi biser med deklami: pridna, ubogljiva, čedna — in njen ljubček je abstinent, nekadilec in vegetarijanec.“

Iz pisma dijaka Pivke.

„Ljubi oče! Jaz ne morem pomagati, ti mi moraš pomagati!“

Zafrkacija.

Žena: „In same nepotrebne reči vlačiš k hiši — — —!“

Mož: „Prav imaš! Ti si bila prva nepotrebna pri hiši.“

Pozna ga.

Baron (slugi): „Danes imam nujno delo, torej vedi, da nisem za nikogar doma!“

Sluga: „Gospod baron, ali tudi za perico ne? Ta ima dobiti samo devetdeset vinarjev!“

JANKO OSOJNIK:

ŠALJIVEC IZ PODRAVJA.

ZBIRKA PRİPOVEDEK IZ PODRAVJA NA ŠTAJERSKEM.

2. Marberški hrast.

Nad Marbergom je rasel že stoletja krasen hrast, kakoršnega ni bilo nikjer na Kozjaku niti na Pohorju. Po trgu je živela govorica, da imajo Marberžani ta hrast že od Metuzalemovega časa in da so ležali v njegovi senci pradedje že takrat, ko so se po lepem staronemškem načinu hladili na medvedovih kožah. Ni čudo, da je bil ta hrast pri starih in mladih v veliki časti.

Nekoč pa je zapazil svetovalec Šterc, da se sušijo tri hrastove debele veje. Prestrašen je poročal v občinski seji, da se suši stari hrast, ki so mu gotovo podžagali cigani korenje, ko so nedavno počivali pod njim teden dni ter hodili odtod krast po trgu. Kaj bo, če se posuši to drevo, ki je zadnji spomin po starih nemških pradedih!

Tu se je oglasil na pol gluhi občinski blagajnik Edelman, kateremu je šinila dobra misel v možgane:

„Gospodje odborniki, tega hrasta ne smemo pustiti, da se posuši. Škoda bi bilo zanj, če bi izginil in bi ne imel nihče nobene koristi od njega. Jaz vam pravim tako: Poderimo in prodajmo ta hrast! Slava našega hrasta sega do Celovca in Maribora čez Pohorje do Celja in čez Kozjak do Gradca. Morda se najde kak odličen nemški rodoljub, ki bi kupil ta hrast in ga daroval nemškemu muzeju v Gradcu, da se kaže potomcem

na večen spomin. Naša občina bo izvršila s tem dobro narodno delo, zraven tega pa si ne moremo očitati, da slabo gospodarimo."

Nasvet je bil izvrsten in vsi so bili zadovoljni z njim.

Na srečo se je bil ustavil v Marbergu ravno voz bogatega gospoda iz Gradca. Ker je vse govorilo o hrastu, si ga je šel ogledat tudi ta graški gospod, ki je takoj sprevidel, da bi dobil iz njega imenitno deblo za vinsko stiskalnico. Pogodil se je kmalu, dal ga podreti in obtesati in je obenem Marberžanom plačal, da mu pripeljejo deblo v Gradec. Noben pameten človek se ne brani zaslužka in tudi Marberžani niso drugačni ter so radi obljubili, da bo hrast za tri dni v Gradcu v tisti in tisti ulici.

Zgodaj so se odpravili drugega dne na pot. S hudo silo so naložili hrast na voz. A niso ga naložili po dolgem, kakor nalagajo debela drugi vozniki, ampak povprek po vozu, in sicer je tako svetoval blagajnik Edelman sam, ki je imel za to zelo važne vzroke. „Vsi, ki sedijo na hrastu, bodo lahko gledali naprej“, je dejal, „in ne nazaj in na stran.“ Drugi tehtni vzrok je bil, da se baje rada lomijo kola pod težkim hrastovjem; če pa leži deblo povprek, ne pride toliko teže na voz, ker bo večina debela visela črez voz v zraku. Tretji vzrok je bil, da bodo Mariborčani in vsi drugi videli že od daleč, da imajo marberški vozniki tokrat posebno imeniten posel. Polgluhi blagajnik Edelman je imel še četrti vzrok, katerega pa ni povedal.

Edelman je dobro premislil svoj načrt. Vedel je, da se mu moške radi posmehujejo zaradi slabega sluha. Zahteval je vedno, da so morali vsi kričati na vse grlo, kadar so govorili, ker jih drugače ni razumel. Kadar so se pomenkovali drugi moške bolj tiho in po domače med seboj, je slutil, da obrekujejo zopet njega. Tokrat pa jim je napravil tako, da se niso utegnili medpotoma pogovarjati o njegovih slabostih, ker so morali neprenehoma letati okoli voza. Hrast se je namreč gugal z leve na desno in vsak hip se je zazdelo, da se bo prevrgel z voza. „Bolje drži ga, nego nalagaj ga!“

Obilo je bilo oprava s hrastom. Hudo se je godilo tudi onim voznikom, ki so srečavali Marberžane, ker se je moral vsak daleč izogibati, da bi ne treščil ob hrast. Hrast je zasegel vso cesto in na mnogih mestih je bilo težko spraviti voz med bregovi ob cesti. Zagledavši kak voz pred seboj so kričali že od daleč, naj se izogbejo.

Tako je minil dan in mrak je že legal na zemljo, ko so prihudali voz mimo Brestenice pred Mariborom.

„Veste, moji dragi,“ rekel je Edelman, „tema že bo in treba je, da si poiščemo kakega prenočišča.“

„Kaj še,“ ugovarja skopi Šterc, „kaj menite, da si bom tukaj drago plačeval jesti, piti, krmo, hlev in povrhi še prenočišče, ko imam doma vse zastonj! Ne, ta pa ne bo! Izprezimo konje in do polnoči pridemo še ravno domu, tam se naspimo, napasemo konje in gremo zjutraj zopet nazaj. Voz in hrast bomo že našli jutri spet tukaj ter se peljemo naprej!“

Voz s hrastom so postavili na travnik, da bi ne bil nikomur na potu, nato so izpregli konje in hajdi domu. Po polnoči so bili v Marbergu. Konje so nakrmili, nato so se odpravili zopet na pot. Na spanje so celo pozabili v velikih skrbah. Voz so našli seveda v redu, toda precej ljudi se je bilo nabralo, ki so radovedno ogledovali voz ter vpraševali, kdo vozi to drevo in kam. Ko so pridirjali Marberžani s kobilami, je oštel gluhi Edelman zelo neuljudno in surovo radovedne Bresteničane in Kamničane, ki so se raztepli vsak po svojem delu kakor poparjeni cucki.

„Zdaj pa naprej,“ je zaklical Edelman, „drugače ne pridemo do večera niti do Spielfelda!“ Krepko so vozili mimo Maribora ne meneč se za ljudsko radovednost.

Trudni konji so postajali a tudi voznike je hudo obhajal spanec krog poldneva. Purcl se je hudoval, zakaj da so ubogali sinoči neumnega Šterca, namesto da bi bili lepo ostali v Brestenici in spali. A vendar so se vlekli in vlekli naprej. Čez noč so počivali že v neki vasi ob Muri in tretje popoldne so bili že pred Gradcem. Zdaj pa se je pokazala druga neprilika. Krog Maribora jim je bilo še lahko priti, kaj pa tukaj, kjer ni nobena ulica zadosti široka za njihov hrast. Gospoda, ki se je sprehajala pred mestom, jim je svetovala, naj si pomagajo, da preložijo hrast po dolgem ali pa ga prežagajo na dvoje. Nasvet je ugajal, policaj Šoršic je kupil takoj veliko žago in za uro je bilo deblo že prežagano.

V mraku so stali že pred hišo svojega kupca.

Kako se je začudil kupec, ko je zagledal razpolovljen hrast! Povedal jim je v zobe, da takega lesa ne more porabiti in ga ni maral sprejeti. Marberžani so se začeli krepko prepirati ni najrajši bi bili natolkli vse Gradčane, a vse vkup jim ni nič po-

magalo. Vsled razjarjenja jih je zaprla policija čez noč, kjer so lahko premišljevali o svoji kupčiji s starodavnim hrastom, le Šterc se je tolažil, ker je imel brezplačno prenočišče.

A vendar so se pomirili ter sklenili, da ne bodo vozili hrasta nazaj. Prodali so ga lesnemu trgovcu ter se odpeljali naravnost domov z obljubo, da ne bodo nikdar več vozili svojih hrastov v Gradec.

(„Sloga“.)

Dober svet.

Soproga: „Kaj misliš, Janko; kateri klobuk naj bi pokrila, večjega ali manjšega?“

Soprog: „Od dveh zel, izbere se vedno manjše zlo!“

Dobro izraženo.

— Tvoja žena pa par dnij niti ust več ne odpre, prej je bila pa vedno tako klepetava.“

— „Veš zakaj? Zobe si je dala popraviti!“

— „A tako! Toraj „zaradi popravljanja zaprto“.

ZVONIMIR MASLE:

ZA OKNO LJUBCA SE JE SKRILA

Za okno ljubca se je skrila,
in polna luna za oblak,
a meni solza zarosila
na lice je kot dež težak.

Ah, solza ti, al si ti zadnja,
al se prikaže nje obraz?
Umiri se mi, duša jadna,
razjasni spet se mi obraz!

Saj luna gre izza oblaka
spet jasna, kot se skrila je,
nalašč za oknom ljubca čaka,
nalašč šaljivka skuša me!

Saj bom ti jokal, če boš moja,
in se smejal, če tvoj bom kaj,
kot dete, če ne bo pokoja,
na roke vzel te: á-à-áj . . . !

Nesporazumljenje.

Zobozdravnik: „Ali ima vaša soproga dobre zobé?“

Pacijent: „Ne vem; doslej me je vselej samo opraskala.“

Vsi enaki.

Razbojnik (ki je napadel v gozdu staro devico): „Ne maram vašega življenja, samo vaš denar!“

Devica: Oh, pojdite no; saj ste vsi enaki!“

Se lahko smeji.

„Zapuščino znanega humorista R., podedovala je njegova sestra.“

„No, ta se lahko smeji!“

Bahač.

„Čemu pa že ves čas tiščih roke v žepih?“

„Sramujem se; pozabil sem doma svoj briljantni prstan.“

Na deželi.

„Ali je brivec doma, da bi me obril?“

„Ravno kolje pri sosedu prašiča, potem pridete pa vi na vrsto.“

Po domače.

Gost (natakarju): „Kaj mi priporočate za večerjo?“

Natakar: „Naročite si kisle ledice; to je edino, čez kar se danes še ni nihče pritožil.“

Primera.

Kupec (klobučarju): „No s panama klobukom ste me lepo opeharili — to je že naravnost — panamaškandal.“

Dobro.

Tujec: „Vaš župan je torej umrl — — to bo gotovo velik pogreb?“

Domačin: „Mislim da! Pogreba se bodo udeležila vsa društva, katerih član je bil ranjki; to vam rečem: iz tega pogreba bi se lahko napravili trije!“

Skromnež.

„Jaz ne morem trpeti baharije. Glejte, jaz imam tri milijone gotovine, pet nezadolženih palač, tri avtomobile, šest ekvipaž in deset konj, od katerih je vreden vsak najmanje tritisoč kron, pa nikdar tega nikomur ne omemim.“

Gospod profesor.

Uradnik (v letovišču): Jaz vsako jutro najprej odprem okno ter pogledam kakšno je vreme.“

Profesor: „Jaz napravim to priprosteje. Hlapcu sem naročil naj mi v lepem vremenu čevlje osnaži na lesk, ob grdem vremenu pa naj mi jih namaže z mastjo in tako mi je treba zjutraj samo vrata odpreti ter pogledati čevlje, ki stoje pred vrati.“

Neumljivo.

Na hiši zdravnika, specialista za želodčne bolezni je bil napis: „Ordinira za siromake od 9. do 10. dopoldne.“ Ko bogataš Grablič vidi ta napis, vpraša ves začuden: „Gospod doktor, ali je mogoče, da tudi kak siromak na želodcu zboli?“

V naglici.

Ženin: „Evlalija, veš kaj, zaročni prstan, ki si ga meni podarila, si pa veliko predrago plačala!“

Nevesta: „Res? Oj ta slepar, da se drzne mene tako opehariti, ko sem vendar že kakih deset zaročnih prstanov pri njemu kupila!“

Strelovod.

„Vaša soproga je torej bolna na živcih. Gotovo veliko trpi zaradi tega?“

„Ona ne — toda jaz!“

Tako je!

„Ti, prihodnje leto bova praznovala petdesetletnico odkar sva poročena!“

„Prismoda! Saj bova komaj petindvajset let poročena!“

„Zakonska leta štejejo dvojno!“

Glavna stvar.

„Kaj pa pravzaprav študira vaš sin?“

„To pa ne vem; vem samo koliko zaštudira!“